

Hollolan kunta, rakennusvalvonta

kirjaamo@hollola.fi

Viite: Lausuntopyyntö 16.1.2023

Asia: Asuin- ja piharakennusten purkaminen, Hollola Puomikuja 1 a ja b

Hollolan kunnalle on jätetty purkamisilmoitus koskien Hämeenkoskella sijaitsevien kiinteistöjen 283-410-4-12 ja 283-410-4-18 rakennuksia. Lahden museot/ Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Purkamisen kohteena olevat kiinteistöt sijaitsevat maakunnallisesti arvokkaalla Kirkonkylän kulttuuriympäristön alueella sekä paikallisesti arvokkaalla Markkinalaanin alueella. Markkinalaanin asuinalueita asuttivat 1900-luvun alkuvuosikymmeninä lähinnä itselliset ammatinharjoittajat ja siellä järjestettiin markkinoita 1890-luvulta vuoteen 1968. Valkjärveen rajautuvan alueen rakennukset ovat pääosin 1900-luvun alusta. Pienillä tonteilla olevat pienehköt rakennukset sijaitsevat lähes kiinni toisissaan. Alue on säilyttänyt alkuperäisen ilmeensä hyvin. (Päijät-Hämeen rakennettu kulttuuriympäristö 2006, H. Wager) Markkinalaani on kuntakeskuksen vanhimpia pientaloalueita. Sen rakentuminen ajoittuu Hämeenkoskelle merkittävään teollisuushistorialliseen aikakauteen. Markkinapaikan ympärille alkoi muodostua tilattomien asuinalue 1800-luvun lopulla. Pääosa nykyisestä rakennuskannasta on 1900-luvun kolmelta ensimmäiseltä vuosikymmeneltä. Talot ovat eri etäisyyksillä tiestä ja pihoissa on useampia piharakennuksia. Vanhimpien rakennusten 1900-luvun alkupuolelle palautuvat verhoustavat, ikkunamallit, kuistimuodot ja mittasuhteet sekä piha-alueiden muodostustapa (piharakennukset) ovat Markkinalaanin historiallista luonnetta heijastelevia erityispiirteitä. (Hämeenkosken rakennusinventointi 2006, T. Ahola)

Osayleiskaavassa (2015) alueelle kohdistuu kaavamerkintä ma: *Maisema- ja kyläkuvallisesti arvokas alue. Valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti arvokas kylämaisema tai maaseudun kulttuurimaisema, jonka rakennus- ja kulttuurihistoriallisia arvoja sekä maisemakuvaa on suojeltava. Alueen tärkeimpiä säilytettäviä kulttuurihistoriallisia arvoja sekä maisemakuvaa on suojeltava. Alueen tärkeimpiä säilytettäviä kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia ominaispiirteitä ovat polveilevat viljelysmaisemat, kulttuurihistoriallisesti arvokkaat rakennukset ja rakennetun ympäristön kokonaisuudet, vanhat tieurat, perinnebiotoopit sekä arkeologinen kulttuuriperintö. Alueella tapahtuva uudis- ja korjausrakentaminen sekä ympäristöhoito tulee sopeuttaa sen kyläkuvallisiin, kulttuurihistoriallisiin sekä rakennustaiteellisiin arvoihin. Alueelle rakennettaessa on huolehdittava siitä, että rakentaminen sijoitukseltaan, mittasuhteiltaan, tyyliältään ja materiaaleiltaan sopeutuu*

*ympäristöönsä. Myös Hollolan strategisen yleiskaavan (2017) teemakartassa 3 (Maisema, kulttuuriympäristö ja virkistys) kiinteistöt sijaitsevat maakunnallisesti arvokkaassa kulttuuriympäristössä. Siihen liittyy yleismääräys: **Maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaiden kulttuurimaisemien ja rakennettujen kulttuuriympäristöjen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja toteuttamisessa on otettava huomioon alueen tai kohteen arvot.** Alueella voimassa oleva asemakaava on vuodelta 1984, eikä siinä kiinteistöjen rakennuksille ole merkitty suojelumerkintöjä.*

Purkuilmoituksen kohteena olevat kiinteistöt edustavat hyvin edellä kerrottuja arvokkaaksi inventoidun alueensa rakennushistoriallisia ja maisemallisia arvoja. Ne ilmentävät 1900-luvun alkuun palautuvaa pienipiirteistä rakentamista piharakennuksineen ja ovat siten tärkeä osa vanhaa pientalojen muodostamaa kylämiljöötä.

Purkuilmoituksen mukana toimitetun aineiston perusteella ei ole mahdollista arvioida rakennusten nykytilaa, rakenteiden kuntoa ja korjattavuutta. Maankäyttö- ja rakennuslain 139 § mukaan *purkamisluvan myöntämisen edellytyksenä on, ettei purkaminen merkitse rakennettuun ympäristöön sisältyvien perinne-, kauneus- tai muiden arvojen hävittämistä eikä haittaa kaavoituksen toteuttamista.*

Museo ei puolla rakennusten purkamista ilman riittävän kattavia selvityksiä niiden kunnosta ja korjattavuudesta. Purkamista voidaan puoltaa siinä tapauksessa, että rakennusten korjaaminen todetaan teknisesti mahdottomaksi tai korjaaminen olisi niin laajaa, että se rinnastuisi uudisrakentamiseen. Tarvittaessa on mahdollista sopia museon tutkijoiden käynti kohteeseen rakennusten kunnan ja niiden rakennushistoriallisen merkityksen määrittelemiseksi.

Lahten museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Liisa Koskelainen
tutkija, korjausrakentamisen asiantuntija	Anssi Malinen
tutkija	Lauri Miettinen

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ELY-keskus